

Nejčtenější a nejvýznamnější týdeník na území republiky

POKROK ZÁPADU

BEST ADVERTISING MEDIUM

Založen 1. 1. — Roč. 39.

Omaha, Neb., ve středu 23. února 1910.

Číslo 31.

Zprávy zahraničné

ČECHY.

Sněm království českého byl odročen. Němei trvají na svých požadavcích o teritoriálním rozdělení království českého. Následkem toho hrozila jejich obstrukce, proto nezbyvalo jiného, nežli sněm odročit.

Veliké vzrušení panuje zde nad tím, že zemská pokladna zastavila platy, poněvadž následkem německo-českého sporu předčasně odročeny zemské sněm neschválil rozpočet a tím také nebylo sehváleno vybírání zemských daní. To jsou právě ty nejnsmutnější následky pitomé měšťácké politiky, jimiž trpí všecken hospodářský, obchodní a kulturní život v Čechách. Za takové "hájení" národních práv zasluhovali by poslanci, aby národ vzal na ně hůl a místo projevu důvěry jim pořádně napráskal.

Národní rada česká provedla sčítání obyvatelstva v Českých Budějovicích ku konei roku minulého a získala následující přesné cifry: Všeho obyvatelstva jest ve městě 40,008, kdežto při posledním úředním sčítání z roku 1900 napočteno 36,901. Z toho je Čechů 27,585, žilí skoro 69 procent, kdežto Němečů a odrodilců 12,328, t. j. 31 proc. Při úředním sčítání bylo Čechů zapsáno 22,198 a Němečů 14,703.

Velké neštěstí a velká rána zasáhla rodinu nám. zemského hejtmana a předsedceho zem. výboru moravského dra. Jos. šl. Koudely. Byl totiž usmrcen svitplýnem ve svém bytě ve Vídni dr. Jar. šl. Koudela, který teprve loni byl promován na doktora práv a kterému každý, kdo znal tohoto šlecha, nadáno a obratného muže, předpovídal velkou budoucnost. Byl nejmladší ze tří synů doktorů Koudelových. Než dosud známý, jak se neštěstí stalo. První zpráva dostal poslanec P. Šilinger, a nímž zesnulý ve Vídni bydlí. Telegram zněl: "Neštěstí plynem—Jaroslav mrtev." Otec dr. Jos. šl. Koudela dostal telegram, že je Jaroslav nemocen. Poslanec Šilinger ihned uvědomil dra. Karla šl. Koudela, který poledním rychlíkem odjel do Vídne. Zpráva o tragickém skonu dra. Jaroslava šl. Koudely, kterému bylo teprve 24 let, vyvolala v Brně velké rozehvěnění a ideálního muže, který své vlastní byl za jisté pokračoval v platné službě. Mrtvola zesnulého byla převezena do Brna a zde pochována.

Dne 29. ledna dopoledne konala se k pozvání a za předsednictví starosty král. hlav. města Prahy dra. Groše na radnici staroměstské porada o tom, jak mělo by město Praha osvědčiti účast a soustrast nad hroznou živelní pohromou, jež v min. dnech postihla hlavní město republiky francouzské. Starosta dr. Groš ve vřelém oslovení poukázal na to, jak hrozným způsobem rádi rozkáčený živel povodně ve hlavním městě francouzském a jaké zprávy zarmoucející docházejí denně z Paříže, odkud násrón náš, který tak vřelou láskou k Francii a její metropoli, jest zvyklý jindy zprávy radostnější přijímati. Paříž, toto středisko kultury a vzdělanosti celého světa, toto skvělé "město světla", jež při každé příležitosti národu našemu a jeho hlavnímú městu dávalo tak okázalým způsobem na jevo své sympatie, je ohroženo tak, že katastrofa jeho naplní je bolem a žalem rozehvěvá srdce naše. Ve chvílích těchto, kdy všichni národové ve vzájemné pospolitosti osvědčují Paříži a lidu francouzskému účast v krutém neštěstí, nesmí ani národ náš a jeho hlavní město zů-

stati stranou; jsme si ovšem v okamžiku takovém vědomi své slabosti, že nemůžeme sesterskému městu spřátelené Francii poskytnouti pomoci v takové míře, jak by přálo do srdce naše, ale jsme si též vědomi při tom, že účastností naše přísti z pohantek ryziho přátelství a lásky k národu francouzskému a jeho skvělému veleměstu a že chceme této lásce ve chvíli tak vážné okázale dáti výraz. Pan starosta navrhl proto, aby bylo oznámeno pařížské municipální radě a jejímu presidentu, že město Praha osvědčuje hlubokou soustrast nad nezměrným neštěstím nynějším a účast se všemi obyvateli Paříže, kteří hroznou živelní pohromou byli postiženi a že chce činně účastniti se akce ve prospěch pařížské chudiny, která pohromou živelní nejvíce strádá. Zároveň navrhl, aby svolána byla na úterý, dne 1. února t. r. mimořádná sehválená rada městské o pñl čtvrté hodině odpolední, která by slavnostním způsobem projevila národu francouzskému účastnost při nynějším katastrofě a zároveň povolila pro chudinu pařížskou příspěvek z prostředků obce pražské ve výši 10,000 franků. Po vřelém přimluvě všech přítomných pánů, kteří vyslovili se pro návrh tento jednomyslně, bylo vysloveno předsvědění, že také v sezení rady městské a sboru obecních starších uvítán bude tento podnět s všeobecným souhlasem. Referovati bude o návrhu sám starosta dr. Groš. Po schůzi presiliální komise odebral se ihned starosta dr. Groš spolu s p. drem. Pinkasem k novému konsulu francouzskému p. P. Claudelovi, aby jemu oznámili, jaké kroky obec pražská ve prospěch postižené chudiny pařížské podnikne a aby jemu zároveň tlumočili účast a soustrast zastupitelstva a všeho obyvatelstva pražského při neštěstí, jež spřátelený národ francouzský postihlo. Zároveň byla odeslána telegrafická depeše presidentu municipální rady pařížské p. S. Caronovi, v níž vyslovuje se Paříži a jejímu zastupitelstvu nejupřímnější soustrast a oblaňuje se akce, jež na podporu pařížské chudiny bude podniknuta.

RUSKO.

Dne 17. února v Petrohradě byl zahájen proces s váženými petrohradskými právními obhájei Basunovem a Arunsonem, obžalovanými, že paní Olze Steinové, jež byla obžalována pro zpronevěru a falšování listin, dopomohli k útěku do Spoj. Států. Obžalovaná byla pak Spoj. Státy vydána a odbývá si nyní 16měsíční vězení. Obžalovaní byli jejími obhájei.

RUSKO.

Dne 17. února v Petrohradě byl zahájen proces s váženými petrohradskými právními obhájei Basunovem a Arunsonem, obžalovanými, že paní Olze Steinové, jež byla obžalována pro zpronevěru a falšování listin, dopomohli k útěku do Spoj. Států. Obžalovaná byla pak Spoj. Státy vydána a odbývá si nyní 16měsíční vězení. Obžalovaní byli jejími obhájei.

SUDAN.

Z Gondokoro v Sudanu na horním toku Nilu se oznamuje: Theodore Roosevelt, bývalý president Spoj. Států, a ostatní členové Smithon-afričké vědecké výpravy, očekávají se sem ve středu. — Loď generála sir Regiankla Wingate, velitele egyptské armády, čeká na tuto společnost, aby ji dopravila do Chartumu. Plavba po Ba-El-Jabet a po Bílém Nilu zahájena bude ve čtvrtek nebo v pátek a loď dopluje do Chartumu asi 6. března. Za tři dny po tom nastoupena bude plavba po Nilu do Kahýry.

ITALIE.

Skladatel Ruggiers Leoneavallo, jenž nyní zdržuje se v Milaně, téžce onemocněl srdeční chorobou. — Panují obavy, že smrt může se dostavití každým okamžikem. Bratr nemocného byl telegraficky povolán do Milanu.

Zprávy americké.

Dr. Cook konečně vypátrán.

Donnělý objevitel severní tóny, dr. Cook, o jehož nynějším pobytu pronášely se různé dohady, nalezen byl konečně v Chile. Jeho totožnost byla přý nad pochybu zjištěna. V minulých dnech navštívil starého svého kamaráda, belgického inženýra Rysselbergha, v Santiagu, s nímž v rozhovoru strávil několik hodin. Oba uvedení byli členy belgické polární výpravy v roce 1897-98 a inženýr poznal Cooka, když spolu cestovali na parníku z Valdivia. Cook z počátku chtěl se zapřítí, ale později si vše rozmyslil.

Roosevelt končí svoji africkou honbu.

Kolonel Roosevelt se svoji družinou přibyl právě do Gondokoro v Sudanu na jižním toku řeky Nilu a stráví poslední svůj týden honbou podél poříčí v tanním okolí. Odtud vypraví se družina Rooseveltova dále 26. února, načež Roosevelt většinu svého času stráví přípravami na přednášky, jež konati bude po svém přjezdu do Evropy.

Obrovská vlnjka.

Nejenom socha Svobody v přístavu novyorském bude pro přistěhovalce znamením naděje a slibem blahobytu, nýbrž i obrovská americká vlnjka bude spuštěna na oceánové tyči 300 stop vysoko na vrcholu Orli skály. Se skály je rozhled na přístav novyorský a vlnjku uvidí přistěhovalci dřívě, než sochu Svobody. Tyč postavití tamní vlastenecká organizace a odevzdána bude svému účelu v den 4. července.

Vzrůst přistěhovalců.

De úřední zprávy přistěhovalo se v roce 1909 do Spojených Států celkem 957,105 osob proti 410,319 v roce 1908. Více jak 85 procent přistěhovalců přijelo z Evropy, a sice 221,964 nebo 25 procent z Italie, to jest čtyřikrát tolik, jako v roce 1908; 161,142, nebo 16 procent, z Ruska; 117,987, nebo 12 procent, z Rakouska, a 115,267 z Uherska. Jen z Rumunska přijelo v roce 1909 méně přistěhovalců, než v roce 1908, a sice o 200 osob.

Pěstování košťatové slámy se v Orlahomě vyplácí.

V Orlahomě se loni vypěstovalo košťatové slámy snad více než v kterémkoli jiném státě, a ježto nyní se platí za tunu od \$200 do \$250, oseta bude letos košťatovou slámou větší plocha. Dle statistiky, sebrané státní zemědělskou radou, za rok 1907, pěstitelé košťatové slámy v novém státě posázeli 155,608 akrů, po většině v západních okresech. Za prvních dob osazení země košťatová sláma byla oblibenou plodinou pro nově prolamenou půdu a ještě dnes hojně se jí pěstuje v drnu. Půda a podnebí v sev. záp. Orlahomě zdají se požadavkům této rostliny vyhovovati. Předně řečeno, spád deště v těchto krajích jest poměrně malý na podzim, a to umožňuje pěstitelům při té nejmenší námaze ji usušiti. Jakost košťatové slámy v Orlahomě v přítomné době je spíše špatnější, a proto získ pěstitelé není tak velká, jak by měl býti; zlepšení nastane, změní-li se seno, při jehož výběru měla by býti ta největší pozornost.

Shackleton dostane medaili.

V minulých dnech byly oznámeny plány na uvítání a pohostění sir Ernest Shackletona, proslulého anarctického cestovatele, který v brzkú vydá se na cestu do Spojených Států. Přijede do Nového Yorku dne 25. března. Bude hostem britického vele vyslanec ve Washingtoně a také navštíví presidenta Tafta. Dne 26. března odevzdá mu národní geografický spolek medaili. Později bude mu odevzdána podobná medailie amerického geografického spolku v Novém Yorku.

Vypěstoval černou rži.

Dennis Tapple, mřzák ze Savannah, Ga., přišel vymáhati si patent na pěstování černé rže, kterú vypěstoval po 15letých experimentech. Tapple, jenž se živil děláním kroužků na klíče, pravil, že za tajemství mu nabízeno již půl milionu.

Cyklon ve Floridě.

V střední části státu Floridy řádila v minulých dnech hrozná větrná bouře. Jedna malá osada, tři míle severně od Lakelandu, byla přý skoro úplně zničena. Staniční budova byla vichrem vyvednuta ze svých základů. Telegrafní a telefonní vedení jsou zničena a na stromovi a farnách způsobeno bylo mnoho škody. V staniční budově bylo 25 osob když tato byla zdvižena a většina jich utrpěla poranění. Velké obavy jsou o Galloway a Kothlec okresy, s nimiž jest spojení přerušeno.

Zádati \$5,000 Odškodného pro nečasné probuzení.

Paní Annie Chapelle z Holyoke, Mass., a její muž začalovali Pullman Car Co. na odškodné \$5,000, poněvadž při přjezdu do St. Albans, Vermont, nebyli včas probuzeni a paní Chapelová musela vlak opustit v nočním oděvu, což přý jí v očích jiných cestujících snížilo.

Důležitá předloha přijata.

Jak z Washingtonu oznámeno bylo, dolní sněmovna kongresu přijala v úterý povolení na feky a přístavy, povolující \$45,000,000, z nichž jest vyhrazeno na předběžné práce pro hlubokou vodní cestu z velikých jezer do mexického zálivu \$1,000,000. Bylo to přijato skoro jednomyslně a jen několik hlasů se ozvalo proti tomu. Předloha byla odporučena výboru jednomyslně a bylo sehváleno spolupůsobení spolkové vlády se státní vládou Illinoisu k úšlu tomu. Předloha bude nyní poslána do senátu, avšak tam se připravuje několik protivníků záměru toho a budou ze všech sil se namáhati, aby povolení to bylo zrušeno. Senátor Lorimer z Chicaga přičiňoval se všemožně, aby předloha v dolní sněmovně byla přijata a praví o tom: "Jestli to veliké vítězství a znění přijatého článku zajišťuje spolupůsobení spolkové vlády se státní k zámě-

ru státu Illinoisu, aby získal všechnu vodní sílu potřebnou pro sebe. Stát odhlasoval vynaložení \$20,000,000 na tuto vodní cestu a na vodní sílu a ve státním sněmu ve Springfieldu předložil návrh ten sněmovně zástupce Šmejkal.— Bylo by však radno, aby sněm v Illinoisu neúnil ve věci té žádných kroků, dokud nebude otázka ta sehválena a přijata také v senátu." Jak veliké účastnoství bude postaveno v senátu proti předloze, nelze ještě uhadnouti. Senátor Burton z Ohio bude silně mluviti proti tomu a dostane se mu bezpochyby pomoci s několika stran. Než senátor Frye z Maine, jenž jest předsedou obchodního výboru, jest pro přijetí předlohy a to valně jí pomůže. Senátor Champ Clark jest nakloněn záměru tomuto a mluví Cannon vyslovil se, že nebylo už dávno přijato tak dobré povolení na feky a přístavy, jako jest toto.

Nepokoje v Cairo, Ill.

Při nepokojích, jež v minulých dnech vypukly v Cairo, Ill., zastřelen byl Alexander Halliday, syn bývalého mayora uvedeného města, a množství lidí bylo poraněno. Nepokoje povstaly po zatčení dvou mladých černochů, obviněných z vytrhnutí peněženek ženám na ulici, kterých chtěl se dav zmocniti a lynčovat. V noci na 18. února došlo k pravidelnému boji mezi šerifem a jeho pomocníky a rozrušeným davem Halliday, který vzbouřence vedl, klesl pod střelnými ranami šerifových pomocníků. Po tři hodiny umíral zraněný u schodu soudní budovy a šerif nedovolil nikomu k němu se přiblížiti. Nepokoje skončeny byly až o 3. hodině ranní, kdy šerifovi pomocníci vystředili byli miličáky od kompanie K, která v městě tom leží posádkou. — Mezi vážně postřelenými oběcany jest John Maloney, manžel jedné ze žen, které peněženka vytrhnuta. Dav by nejráději dostal do rukou černocha Johna Pratta. Ten zatčen byl na postě, když chtěl postou poštu skatalku s prsteny, jež přý vzal z ruční tašky p. William Maloneyové. Tato Pratta stotožnila, dodavši, že pětkrát na něj střílela, ale vždy se chybila. Také paní Accordová stotožnila Pratta jako černocha, který ji před několika dny oloupil. Pratt před nedávnem obžalován byl velkou porotou pro krádež, niemně začaly proskakovati řeči o lynči dne 17. února, jakmile se lid počal na ulicích shlukovat. Jak šerif praví, Pratt k loupežím se přiznal. Dav začal se sehvátet krátce po soumraku a jakmile zaslechl šerif, že se mlví mezi lidem o lynči, požádal guvernéra Deceena o vojsko a odpřisáhnul 10 deputies. Asi v 9 hodin obklopil vězení zástup, ale žádný útok neúčiněn, až krátce před půlnocí. Šerif, jak vyhržoval, udělal a po prvním hromadném výstřelu několik mužů v davu kleslo. Tento potom stáhnul se zpět a jal se střeliti na vězení, v němž mnoho oken vystřeleno.

VELKÝ ÚSPĚCH KRYLŮV V OMAZE.

— V neděli večer slavila česká Omaha po delší době zase jednou veliký svátek. Týž pak byl tím větším, čím pronikavější a skvělejší byl úspěch českého umění, které se plnými proudy jasných a teplých barev rozlévalo dvoranou Sokolovny. V této poprvé — nikol v Omaze — vystoupil proslavený kometista Bohumír Kryl ve společnosti své Hleté deerský Jasefny, Jaroslava Čimery, sl. Clarkové a mužského kroužku místního Pěv. Sboru "Lyra" pod řízením J. V. Maška. Nejsme odborníky, bychom se věcně mohli rozepisovati o výkonech jednotlivců, Referát, nikoli kritiku, podáváme pouze dojmy, jaké jsme si nastřádali za ten krásný a nezapomenutelný večer ve své rozehvělé duši a ve svém srdci, které — právě tak jako všech ostatních — Jose-

fina Krylova podmanila si hned prvním okamžením. Už samo její vystoupení a její zjev musí kdekoho okouzlit. Josefina je malým, drobounkým děvčátkem, téměř průhledné pleti s bohatými proudy do zlatava zbarvených vlasů a z obličje jejího vyzírá na zvědavě čekající posluchače dvojice krásně modrých očí, které se neklopí, nikoliv, ale přímo a široce rozehvěné přehlížíji massu rad, ve kterých tají se dech očekáváním. Josefina v krátkých bílých šatečkách zvedá-pojednou ruce a těmito i svůj nástroj. Hraje . . . Jistě a čistě, beze vši trémy, s vervou a temperamentem, kterým hravě přemáhá místa i nejobtížnější, vkládaje do své hry celou svou velkou duši, kterou umění svému rozumí. Její přednes je něčím tak mládým a tak poetickým, že člověk dává se jím pomalu unášeti a unášeti, aby před sebou viděl Pohádku ze Zeyerovy hry "Radúz a Mahutena" anebo Rautičku z Hauptmannova "Potopeného zvonu." — Josefina je dítě dosud. — Všechny anglické listy, které psaly o ní jako o umělkyni nejváženějších aspirací a vysokých ambic, psaly jen pravdu. Otec i učitel, Kryl i Maček, mohou býti na ni hrdými a hrdým je na ni všecken český lid. Mladická umělkyně byla zahrnována bouřnými potlesku po každém čísle, takže znovu a znovu donucována byla k novým předávkám. Sl. Irma Vančurova podala jí jménem Pěv. Sboru "Lyra" nádhernou kytičku. Nemění úspěch slavil i její otec — Bohumír Kryl. Týž na svém zlatém kornetu konal skutečné divy. Jemným přednesem v kantinelách dokazoval ryze uměleckou hodnotu své duše, by hned potom zase závrtnou technikou, již nie není obtížným a nesnadným, na jednom nástroji hrál petati se tonům nejzávratnější výšky i hloubky. Jeho "Kde domov můj!" vedl všeho doprovodu byl zpěvem tak dojemným, že z očí posluchačů dovedl vynutiti slzy opravdového pohnutí. Stejně úchvatným bylo i jeho poslední ús. s Josefinou, číslo závěreční, které všechny přítomné uvedlo v takové naštěně, že nikdo neměl se k odchodu v naději, že přece snad ještě něco uslyší. Trombonista, p. Jar. Čimera, představil se nám také jako hotový umělec, který jak přednesem tak technikou plně uspokojuje, přesvědčuje nás o uměleci hotovém. Mužský kroužek z Pěv. Sboru Lyra pod řízením p. J. V. Maška zapěl Bendlův molutný sbor "Svoji k svému" a Drahorádův žertovný sbor "Suutná novina." Úkolu svého zhostil se velice čestně a dokázal, že by při dobré vůli, jenom vůli, mohl v českém životě našem udelati velmi mnoho a že sám značnou hřivnou mohl by přispěti k tomu, by se "Lyra" stala nejlepším a nejpobulárnějším spolkem v české Omaze. Solové čísla výše uvedených umělců při pianu doprovázela sl. Clarková z Lincoln, Neb., jež je etenářům našim známa již z referátu o koncertu klubu "Komenský" v Lincoln. Návštěva byla vzdor různým nahodilým překážkám obrovská. Morální úspěch byl úplný a finanční značný. Pěknou květinovou výzdobu jeviště z ochoty a zcela bezplatně propůjčili naši nejlepší zdejší zahradníci, bratři Hrubanové, začež zasluhují vděčné uznání. — Dram. odbor Těl. Jed. Sokol Omaha pořádá dne 6. března na svém jevišti divadelní představení pro které si zvolil velmi oblíbenou lidovou hru Jaroslava Rudlofa "Dědečkovy housle," s hudbou a zpěvy Em. Starého. Volba hry této je nanejvýše případná, neboť svou lehkostí hlavně však celou řadou v pravdě krásných zpěvů, sol, duet a sborů působí na každého posluchače. Vzhledem k tomu pak, že hlavní role nacházejí se v rukách tak osvědčených sil, jakými jsou sl. B. Jablečnickova a p. J. Prácheňský, lze očekávati, že všechno půjde jako na drátku. Zkoušky jsou v plném proudu.